

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ»

УДК 330.322(477)

Ковальчук В. А., аспірант
ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
Україна

Інвестиції є визначальним фактором економічного розвитку будь-якої країни. Глибокі зміни в господарському механізмі України потребують підвищеної уваги до вирішення питань інвестиційної діяльності.

Сучасна економічна наука не містить єдиного підходу до ідентифікації інвестиційного проекту як економічного терміну. Першим поширеним в методичній, науковій та навчальній літературі підходом до такої ідентифікації є визначення проекту як замислу, плану, програми, задачі, завдання, тобто спрямованої в майбутнє категорії, яка фактично залишається в минулому з моменту реалізації такого замислу або плану.

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» [1] інвестиційний проект – це сукупність цілеспрямованих організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних заходів, які здійснюються суб'єктами інвестиційної діяльності та оформлені у вигляді планово-розрахункових документів, необхідних та достатніх для обґрунтування, організації та управління роботами з реалізації проекту.

Як показав огляд літературних джерел більшість науковців виділяють чотири ключові особливості інвестиційного проекту, а саме, що інвестиційний проект є послідовністю (чи комплексом) дій або заходів; інвестиційний проект є документом чи комплектом документів; інвестиційний проект потребує вкладення певного обсягу ресурсів; інвестиційний проект направлений на досягнення визначеної мети.

Автором узагальнено деякі існуючі визначення поняття інвестиційного проекту та виокремлено такі його ознаки:

є мікроекономічною системою, яка має свій суб'єкт, об'єкт й тісно взаємодіє із зовнішнім середовищем;

є сукупністю відносин з приводу створення, розподілу та

споживання інвестиційного продукту;
є комплексом (послідовністю) дій;
є одноразовим заходом;
є сукупністю документів, що характеризують проект від його задуму до досягнення заданих показників ефективності;
є об'єктом реального інвестування;
містить необхідні розрахунки та обґрунтування, що підтверджують доцільність його реалізації;
має чітко визначену мету;
на меті має наступне повернення коштів, отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту;
потребує вкладення визначеної кількості ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових, інтелектуальних та інших ресурсів);
має чітко визначені строки;
включає передінвестиційну, інвестиційну, експлуатаційну і ліквідаційну стадії реалізації;
має легітимний характер.

Узагальнення існуючих точок зору вчених-економістів також дозволило розкрити багатоаспектність поняття інвестиційного проекту у підходах до його визначення. Автором, на основі проведеного аналізу визначень інвестиційного проекту, розроблено схему підходів до визначення сутності поняття «інвестиційний проект», що представлена на рис. 1.

Як видно з рис. 1. вивчення змісту поняття інвестиційного проекту уможливило при аналізі дефініцій виділити основні підходи до тлумачення сутності інвестиційного проекту, а саме системний, організаційний, формальний, функціональний, ресурсний та результативний. Це допомогло уточнити визначення поняття інвестиційний проект, особливість якого полягає у врахуванні виокремлених підходів.

Інвестиційний проект – це комплекс заходів, обмежених у часі, що має одноразовий характер та чітку мету, спрямовану на отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту і потребує вкладення визначеного обсягу ресурсів (фінансових, матеріальних, трудових, інтелектуальних та ін.).

Рис. 1. Підходи до сутності поняття «інвестиційний проект»

В Україні у 2010 році започатковано реалізацію національних інвестиційних проектів.

Статус національних проектів запроваджено постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного агентства України з управління національними проектами» [2], Указом Президента України «Про заходи щодо визначення і реалізації проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку» [3], постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти)» [4] та Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про проекти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти)» [5]. Відповідно до зазначених нормативних актів національний проект – проект із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку, що має стратегічно важливе значення для забезпечення технологічного оновлення та розвитку базових галузей реального сектору економіки, розвитку регіону, розв'язання соціальних проблем, а також впливає на покращення якості життя громадян України, а також внесений до переліку проектів із пріоритетних напрямів

соціально-економічного та культурного розвитку та до Державного реєстру національних проектів.

Така дефініція національного проекту розглядає його лише з позиції результативного підходу до визначення його сутності. Тому автором, спираючись на нормативні акти та підходи до визначення сутності поняття «інвестиційний проект» (див. рис. 1.) запропоновано власне визначення поняття «національний інвестиційний проект», як економічного терміну.

Національний інвестиційний проект – це великий інвестиційний проект, ініційований державою, що спрямований на технологічне оновлення та розвиток базових галузей реального сектору економіки, а також досягнення соціально-економічного та культурного розвитку і потребує вкладення визначеного техніко-економічним обґрунтуванням обсягу ресурсів.

Характерними ознаками національних інвестиційних проектів є те, що вони, окрім реалізації стратегічних та інноваційних цілей, орієнтовані на макроекономічний розвиток держави, її базових галузей, ці проекти ініційовані державою та їх пріоритетність закріплена на законодавчому рівні.

Оскільки національні інвестиційні проекти дозволяють ефективно впроваджувати інновації у виробництво, а також створювати нові індустрії в Україні, такі як LNG, сміттєпереробка, очистка води та альтернативні джерела енергії, вони є пріоритетним напрямком діяльності держави у реалізації інвестиційної реформи через розбудову продуктивної співпраці з інвесторами у рамках механізму державно-приватного партнерства (поєднання безпосереднього витрачання бюджетних коштів та залучення коштів приватних вітчизняних та іноземних інвесторів).

Висновки. За результатами проведеного дослідження дістало подальшого розвитку визначення поняття «національний інвестиційний проект», як великого інвестиційного проекту, ініційованого державою, що спрямований на технологічне оновлення та розвиток базових галузей реального сектору економіки, а також досягнення соціально-економічного та культурного розвитку і потребує вкладення визначеного техніко-економічним обґрунтуванням обсягу фінансових ресурсів.

Відмінністю визначення є врахування організаційного та ресурсного підходів до його тлумачення, а також акцент на участі держави у ініціюванні такого проекту, його фінансовому забезпеченні, управлінні чи наданні гарантій кредиторам.

Література

1. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 №1560-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12/page>.

2. Про утворення Державного агентства України з управління національними проектами : Постанова Кабінету міністрів України від 30.06.2010 №570 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/570-2010-%D0%BF>.

3. Про заходи щодо визначення і реалізації проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку : Указ Президента України від 08.09.2010 № 895/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/895/2010>.

4. Про затвердження переліку проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти) : Постанова Кабінету міністрів України від 8 грудня 2010 р. № 1256 [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1256-2010-%D0%BF>.

5. Про затвердження Положення про проекти із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти) Постанова Кабінету міністрів України від 8 грудня 2010 р. № 1255 [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1255-2010-%D0%BF>.